

LOS ROCS BESSONS

Un còp i aviá un reiaume pichonet conegut per èstre : « Lo país dels gigants ».

Los istorians, los geografhs, los etnològs se carcànhan encara per lo situar dins nòstre region. Çò que sabèm segurament es que los estatjants estèron fòrt grands e que visquèron dins la simplicitat, dins la jòia e la tranquillitat ; perque dins aquel reiaume lo mond coneguèt res que beutat, puretat e simplicitat.

Per un matin polit la reina mandèt lo rei per i mormolhar dins sos aurelhas reialas : « *Sénher, mon òme, esperem un nenon* »

Sulcòp lo ministre de la succession foguèt avertit. El meteis aprenguèt la novèla al ministre de la grandiloquència, puòl aquel avertiguèt lo ministre de las novèlas bonas.

Lo pòble tot entièr se preparèt per la fèsta : « *Aurem lèu un prince eretièr ! Visca la reina ! Aurem lèu un prince eretièr ! Visca lo rei !* »

Semblèt als estatjants del país tot entièr qu'aquestas jornadas durèron una setmana e mai qu'aquò : lo temps d'una luna.

Qualques meses aprèp la reina comencèt a sentir los dolors de l'enfantament. Lo pòble foguèt informat per la rumor publica. S'amassèt jos los balcons del palais. Aguèt bonastre ; amb lo polit temps les fenèstras foguèron dobèrtas e los badaires poguèron ausir los primièrs crits del novèl nascut. Aladonc los subjèctes de lor majestats cantèron lor bonaür.

Lo rei se presentèt sul balcon. Lo silenci se faguèt. Un silenci atentiu, curiós ; tant e mai que se poguèt ausir l'abelhard dins la bruguiera. Puòl, a cima de braç, lo rei presentèt al pòble tot entièr l'eretièr mascle que veniá de nàisser.

Foguèt una jòia desbondada. Un pergamin trobat recentament, escrich dins un lengatge ancian e conegut del nom de : « *Sautaroc ancian* » conta : « *Una granda bolegada* ».

Acompanhat de pifres un trobador improvisèt una cançon que bategèt : « *Es nascut polit nadal* ». Un trobador de lenga d'oïl que passèt dins lo país, creèt dins un idiòma que s'apelèt *l'anglois* : « *Dieu sava la reina* ».

Lo rambalh del diable destorbèt qualques fadas abituadas a mai de resèrva. Qualques òmes jurèron las aver vista dançar per una nuèch sens luna. Aquò es impossible !

Un pauc pus tard, lo ministre dels dinastias anoncèt al pòble lo nom de l'eretier que devendrà un jorn Guilhem 1er.

Tot lo país foguèt en fésta. Un fuòc d'artifici foguèt tirat. Celebrèron l'aniversari del segond jorn de l'enfan reial, puòl l'aniversari del tresen jorn, del quatren jorn, del cinquen e del seisen jorn. Lo mond se pausèt tot un jorn per recomençar per l'aniversari de la primièira setmana, puòl de la segonda e d'autres encara.

Cal saupre que dins aquel país de gigants ont tot estèt beutat, puretat e simplicitat se faguèt de féstas rasonablas.

Dins cada fogal los membres de la familha aprenguèron cadun un instrument de còrdas o de de vent. Lo paire juguèt de la flauta, la maire de la cabreta, los dròlles de la guimbarda, del tamborin e lo caganis de la tarabastèla.

Lo conseil dels ministres se desplaçèt en cò del bas pòble per participar als diferents balètis.

Lo ministre dels camps prenguèt la clau e menèt lou baletí. Mentre que lo ministre de la taula s'invitèt a l'entorn. Lo ministre de las novèlas bonas paradèt dretch coma un soldat.

Lo ministre de las novèlas que cal confirmar sabèt pas pus que dire, lo ministre de la succession perdèt son acompanyament e lo dels grands discors demorèt sens votz.

Dins las ostals cadun se faguèt un dever de metre la taula la pus polida amb una toalha de coton brodat.

Las meninas repartiguèron las banastas plenas de polits pans redonds e de fogassas. Installèron las confituras d'agrenalas, d'arboçàs e d'amora de bartàs.

Lo papet preparèt una flamada ont cremèron de socas per rostir la lèbre e qualques lausetas. Lo flambador foguèt aprestat, lo lard comencèt a fondre. Lo papet en aguèt la lagrema a l'uèlh almens que fògues lo fum.

Las féstas durèron... durèron gaireben doas lunas. Puòl un jorn lo ministre de « per rire » anoncèt que fògues s'arrestar. « *Vos prègui de vos arrestar... vos prègui de vos arrestar!* » diguèt

ceremoniosament. Cadun retrobèt lo ritme normal dels jorns ordinaris.

Guilheme grandisèt e recebèt del ministre de l'èime una educacion simple mas capabla de faire d'el lo melhor soberan. Qualques convèrsas foguèron enregar, just aprèp que foguèt nascut, per lo maridar a la princesa Zénobie, la filha del rei d'un reiaume vesin del sieu.

Dins lo reiaume tot èra tranquil, pacific e previsible. Las jornadas passàvan al ritme del solelh, las lunas al ritme de las lunas e las sasons al ritme de las sasons.

Subran un eveniment totalament improbable, doncas imprevist, semenèt lo trebol dins lo reiaume. Fins al punt que tot lo mond perdèt lo cap.

Lo ministre de la succession e lo ministre de las bonas intencions foguèron mandatat per conclure l'acte de maridatge amb lo govèrnament del país de Zénobie.

Mas lo ministre de las bonas intencions otrapassèt sas prerogativas e prometèt la luna... a son omològ. Mas coma la luna aperten a persona aquò creèt una granda confusion. La rompedura de las relacions diplomaticas entre los dos país foguèt anonciada.

Lo rei en foguèt tresvirat. Desmembrèt lo protocòl e l'etiqueta fins al punt que davalar de son pedestal en disent : « *Malur de malur, saique non, de que nos arriba ?* »

Una guèrra ?!!! Jamai aquò aviá estat considerat. Lo país dels gigants aviá jamai agut besonh d'armada. La nauta cencha de sos estatjants aviá totjorn descoratjar los eventuals belligerants.

De mai amb sas proteccions naturalas lo país riscaba pas res. Almens es ço que cresiá.

Al septentrion lo flume Erau assegurava una barrièra naturala estimada sufisenta. Costat orient e miègjorn un torrent impetuòs lo Marcouri amb sas gòrjas prigondas e las montanhas coma Pioch de My, Pioch Trouchat e Roquelopio en auriá dissuadat mai d'un.

Lo rei bandiguèt lo ministre de las bonas intencions e promulguet l'article *indefinit* que i balhèt los plens poders. Dins sa granda saviesa Sa majestat estimèt mai la via diplomatica e cerquèt un

emissari amb fisença. La resposta li apareguèt evident. L'embaissador serà Guilhem el meteis.

Las causas son coma son, e son benfachas... las causas. Per miracle lo paire de Zenobie tenguèt lo meteis rasonament de tal biais que envièt sa filha en ambaissadora plenipotenciari dins un país neutre per reglar lo conflicte naissent. Pus tard aquò s'apelarà los « *acòrdis de Nebian* »

Per mai de seguretat e de confòrt, los dignitaris d'aquesta part del mond viatgèron totjorn la nuèch los jorns sens luna. Los guidaires que aguèron la lectura perfiecha de la carta de las estèlas los dirigiguèron totjorn a bon pòrt.

Mas vaquí que los temps se mesclèron. Los temps, perque cal distenguir lo temps que passa e lo temps que fa. Lo temps que passa jogava en lor favor. Lo ministre de las contradiccions cargat de l'estat d'urgéncia aviá declarat : « *cal donar de temps al temps.* »

Per contra e per malur lo temps que fa se mascarèt. Pendent mai d'una setmana lo cèl s'enfosquiguèt. Aquò èra pas jamai arribat.

Los nivols amaguèron las estèlas e la luna que lo ministre de las bonas intencions aviá promés. Los guidaires perdèron lor camin e las delegacions lo nòrd. Errèron atal mai d'una nuèch ; gaireben una luna. Las delegacions virèron en rond e de bada.

A dich de virar en rond trapèron lo tornejament. Alara ensagèron de virar dins l'autre sens per retrobar lo de l'orientacion. Lo temps, aquel que passa... durava e aquel que dure... passava, aquò depend.

Qualques istoriadors aprèp de saberuts calculs assegurèron que cada delegacion virant en sens contrari deví se rencontrar. D'autres mai romantics estimèron que plan evidentament aurián

pas besonh de las estèlas, la fòrça de l'amor los guidant mai que tot. La luna faguèt plan las causas. Esquincèt las nivols quora las doas delegacions se crosèron...lo mond se meravilhar.

Cossí faguèron per se reconéisser ? Degun lo sap. Demorèron longtemps a s'espíar. Puèi comencèron a se sarrar lentament... lentament.

Anèron tombar dins los braces un de l'autre quora una fada un pauc tròp preissada e un pauc tròp zelada creguèt bon de los arrestar sulcòp. D'un còp de bròca magica se los cambiar en... pèira !! S'apercebèt tròp tard que se foguèt engarçada de bròca.

Se un jorn anatz a Castenau del costat de la Cremada, a l'oèst de Montioulou, veiretz Guilhem e Zénobie a mand de se potonar. Lo mond li dison pudicament « Los rocs bessons. » La legenda dis que : « *Lo jorn ont se potonaran serà lo Finimond.* »

Se avètz lo temps e lo coratge, un ser de tresluc, d'anar alai, remarcarètz, a condicion d'èsser discret, silenciós e atentiu...e solament se avètz desbarrassat vòstre anma de tots los prejudjats que encómbren los adultes, remarcarètz una ronda al torn dels còs petrificats de nos dos amorrós princièrs.

Aquesta ronda amassa las fadetas e las fadarèlas, las descendentas de la fada un pauc tròp preissada. Imploran lo cèl de rendre vida als Rocs Bessons.

La musica es interiora, se l'entendètz pas ; fa pas res. Agachatz... agachatz plan, vesètz la ronda cambia de ritme. Agachatz !... seguís la musica !

Fach a Castelnau de Guers lo 21 de genièr 2016

Robèrt **JAEGER-GARTZ**

Traducada per Edmond LAROZE